

[Arbejdsministeren]

med, hvad SF tidligere har sagt, men tingene kan jo ændre sig i en omskiftelig verden – af den opfattelse, at der tværtimod er behov for, at vi udbygger disse uddannelser, fordi der er interesse for det, fordi de mennesker udfører et nyttigt stykke arbejde, og fordi der er ledige arbejdspladser og vil blive ledige arbejdspladser i fremtiden. Derfor tror jeg ikke, man skal køre den argumentation frem, det er ikke dér, arbejdsløsheden er; blandt disse grupper er der tværtimod mangel på arbejdskraft.

Derimod er det rigtigt, som fru Birthe Nielsen siger, at der er store problemer med beskæftigelsen i de traditionelle kvindeindustrier og blandt ikke-uddannede inden for butiks- og kontorområdet. Vi har da også en lang række tanker om, hvad man kan gøre for f. eks. inden for butiks- og kontorområdet i kraft af arbejdsmarkedsuddannelser at få flere kvinder ind, også på områder, hvor de ikke har været hidtil. Jeg er enig med det, som fru Birthe Nielsen sagde om erfaringerne fra de svejseskurser, der er blevet gennemført, og også med ansættelser efter uddannelse af kvindelige svejsere på værfterne både i Frederikshavn og Ålborg; det har fungeret ganske glimrende.

Jeg tror imidlertid ikke, det nytter noget at nævne alle de ting, man kan gøre her, for jeg tror, vi skal se forslagene konkret udarbejdet, og jeg håber, at vi med et bredt flertal i folketinget vil kunne gennemføre disse forslag, sådan at vi opnår det, vi ønsker, nemlig en kraftig formindskelse af kvindearbejdsløsheden.

Jeg var glad for det, hr. Bolvig sagde om de resultater, der er opnået i beskæftigelsespolitikken. I Danmark har vi den tilbøjelighed, at vi fortier alt, hvad der går godt, og blæser alt, hvad der går dårligt, op til fantastiske proportioner. Realiteten er jo, at beskæftigelsessituationen som følge af de ting, der er blevet foreslået og gennemført, er blevet forbedret i det danske samfund. Langt flere mennesker er kommet i arbejde – langt flere kvinder er kommet i arbejde – og til trods for stor tilgang til arbejdsmarkedet er flere og flere blevet beskæftigede.

Det, der er vores problem, er, at denne forbedring ikke har været tilstrækkelig stærk til at suge alle de ledige op, således at vi stadig væk har et stort arbejdsløshedsproblem, og at konjunkturerne tegner til, at vi i løbet

af 1980–81 vil få en forværring af beskæftigelsessituationen. Derfor er det meget vigtigt, at vi i tide sætter ind med foranstaltninger til støtte ikke mindst for de grupper, der har en særlig udsat placering på arbejdsmarkedet, og det gælder i høj grad kvinderne.

Så skal jeg lige sige til fru Birthe Nielsen, at der er hjemmel i ligebehandlingsloven til at gennemføre positive særbehandlingsforanstaltninger; ligebehandlingsprincippet kan gennembrydes, hvis det drejer sig om positive særbehandlingsforanstaltninger, som ministeren tager stilling til efter indstilling fra ligestillingsrådet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Ove Jensen):

Jeg foreslår, at forslaget henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v.

[Af Lilli Gyldenkilde (SF) m.fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 17. Fremsat 7/12 79).

Forslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Forslaget er en genfremsættelse fra tidligere, og det er selvfølgelig dejligt med genbrug, men det er mindre dejligt, at de mange og stærke indvendinger, der fremførtes ved den lejlighed mod forslaget – ikke mod dets hensigt, men mod dets udformning – ikke har gjort større indtryk på de tre fremtrædende medlemmer af socialistisk folkepartis folke-

[Arbejdsministeren]

tingsgruppe, der derfor har ment igen at ville fremsætte dette forslag.

Når jeg siger det, er det, fordi jeg mener, at jo mere man diskuterer ikke-seriøse løsningsforslag på et meget seriøst problem i samfundet, jo mere fordrejer man debatten, jo mere underminerer man mulighederne for at finde nogle reelle løsninger på problemerne. Vi har sagt fra regeringens side – jeg har sagt det gentagne gange og sagde det altså også, første gang vi behandlede dette forslag – at der er reelle problemer for børnefamilier på arbejdsmarkedet knyttet til manglende børnepasningsmuligheder, at dette problem må løses gennem en tilstrækkelig udbygning af tilbud af institutionspladser i vores samfund, og at arbejdsformidlingskontorerne og arbejdsløshedskasserne må yde al den støtte, man kan, til børneforældre, det være sig fædre, det være sig mødre, der er i vanskeligheder, når de får tilbudt et stykke arbejde, således at arbejdsformidlingskontorer og arbejdsløshedskasser kan bistå arbejdssøgende forældre, der ikke kan overtage et anvist stykke arbejde på grund af manglende børnepasningsmuligheder.

Men jeg har samtidig sagt, at det er livsfarligt at begynde at argumentere for løsning af dette problem gennem en opgivelse af arbejdsløshedsforsikringens mest bærende princip: princippet om at stå til rådighed for arbejdsmarkedet. Man kan nemlig med lige så stor grund argumentere for, at arbejdsløshedsforsikringen skal bruges til at løse en række andre problemer: uddannelsesstøtteproblemer, problemer i forbindelse med revalidering, problemer i forbindelse med tilskadekomst, man kan sige, at folk, som kommer til skade og derfor ikke kan være på arbejdsmarkedet, også skal have arbejdsløshedsdagpenge, man kan sige, at folk, der på grund af alderdom er afskåret fra at være på arbejdsmarkedet, skal have arbejdsløshedsdagpenge, og man kan foreslå ungdomsydelsen afløst af arbejdsløshedsdagpenge, fordi de unge endnu ikke er blevet gamle nok til at komme ud på arbejdsmarkedet osv. Det kan man gøre som en intellektuel manøvre, som et tankespind, men det kan blive meget farligt for mulighederne for at bevare en arbejdsløshedsforsikring på et højt niveau, hvis man opgiver dette princip.

Regeringen er, som man kan forstå, ikke indstillet på at opgive dette princip, og hertil

kommer efter min mening, at hvis man gør det, kan det blive en fantastisk sovepude for kommunerne i det danske samfund og, vil jeg også føje til, blive en virkelig trussel mod ligestillingen af mænd og kvinder på arbejdsmarkedet.

Det er lidt svært at få indtryk af, hvor mange mennesker der konkret er blevet ramt af manglende udbetaling af dagpenge som følge af manglende pasningsmuligheder. Vi har prøvet at spørge forskellige arbejdsformidlingskontorer gennem arbejdsdirektoratet, og vi har spurgt en række arbejdsløshedskasser, hvor mange eksempler de kender, og heldigvis tyder det på, at det er meget få sager, der findes på nuværende tidspunkt. I langt, langt de fleste tilfælde lykkes det for arbejdsformidlingskontorer, arbejdsløshedskasser og kommuner at klare vanskelighederne, og det synes jeg er meget positivt, og så må det være rigtigt selv i sparetider at prioritere tilstrækkelige pasningsmuligheder i kommunerne mest muligt.

Regeringen kan af de grunde, jeg her siger, absolut medvirke til at løse børnepasningsproblemet gennem fremskaffelse af tilstrækkelig mange pasningsmuligheder og tilstrækkelig støtte til de arbejdssøgende, men vi kan ikke støtte et forslag, der betyder, at vi forråder de grundlæggende principper i arbejdsløshedsforsikringen og dermed i realiteten fjerner grundlaget for det høje dagpenge-niveau, vi har i vores arbejdsløshedsforsikring.

Kaj Poulsen (S):

Den sag, dette forslag omhandler, er en sag, som der bør gøres noget ved. Jeg tror blot, at SFs ordfører ligesom ved det sidste forslag må komme op og sige tak for alle de pæne ord, og så må vi se, hvad partierne ellers vil gøre ved det, når det kommer i udvalget. Men det hænger altså sammen med, at det instrument, man vil bruge, er forkert.

Jeg er 100 pct. enig med arbejdsministeren i, at hele systematikken og princippet i arbejdsløshedsloven ville blive fuldstændig kuldkastet, hvis vi brugte denne måde at løse problemet på, men det skal ikke hindre os i at tage fat på løsningen. Vi har nok det allerstørste paradoksproblem inden for arbejdsmarkedet netop på dette område. Når man får et forslag som dette her, må man sige, at

[Kaj Poulsen]

det ikke er et arbejdsmarkedspolitisk spørgsmål. Så kan man henvise til, at det kan være et socialt spørgsmål, men socialministeren siger, at det er et kommunalt spørgsmål. Så siger kommunerne: ja men efter at regeringen har pålagt os ikke at lade vores udgifter stige, kan vi ikke længere klare problemerne. Det er virkelig et paradoksproblem, som vi må se på. Vi skal blot bruge andre instrumenter end det, SF her anviser. Socialdemokratiet er åbent og villigt til at arbejde på at se, om vi kan finde en løsning på dette problem, som ikke griber så grundlæggende ind i det omfattende system, arbejdsløshedslovgivningen har, og fuldstændig ødelægger det.

Brøndsted (V):

Det er ganske naturligt, at der opstår en vanskelig overgangsperiode for den eller de forældre, der har haft en arbejdsløshedsperiode og i denne periode har ønsket selv at tage sig af sine børn, når der igen kommer et tilbud om job. Jeg synes, det er en rosværdig ting, at man benytter en arbejdsløshedssituation til at have sine børn omkring sig, hvilket jo mange mænd og kvinder kan savne i deres arbejdssituation. Men jeg tror, der er én ting, vi må slå fast, og det er, at det er en betingelse for at opbevare dagpenge, at man også helt reelt står til rådighed for arbejdsmarkedet og altså kan påtage sig arbejde, der bliver anvist, og i nogen grad når det bliver anvist. Denne betingelse er vi vist af mange grunde nødt til at fastholde meget stærkt.

Nu er det min opfattelse efter at have haft kontakt dels med nogle forældre, der har været i situationen, dels med nogle arbejdsformidlingskontorer, at arbejdsformidlingskontorenes holdning har ændret sig noget i disse sager. Jeg tror nok, man kan sige, at der er forståelse for, at der vitterlig er et problem for de forældre, der har haft børn hjemme og så skal ud på en arbejdsplads. Derfor viser man større smidighed i hele anvisningsproceduren. Man giver bl. a. en længere frist, så vidt det overhovedet er muligt, for tiltrædelse til det arbejde, man kan anvise. Endelig tror jeg også, at arbejdsformidlingskontorerne i højere grad end før er villige til at hjælpe med at få kontakt med kommunen og dermed børneinstitutionerne for at finde pasningsordninger og pasningsmuligheder. Det kan jo også være, man skal finde en

overgangspasningsordning, indtil man kan få – hvis det er det, man vil have – en egentlig institutionsplads til sit barn.

Men jeg mener heller ikke, at vi må undlade at understrege, at den arbejdsledige selv har et ansvar og selv må gøre en indsats. Det kan man mange gange gøre ved at holde muligheder åbne, opretholde kontakterne, for hvis man virkelig vil på arbejdsmarkedet igen, kan man i hvert fald i mange, mange tilfælde forberede det. Jeg tror ikke, det er rigtigt at sige, at problemet er mangel på 100.000 pladser i institutioner, det er mere det, om man har nogle kontakter og aftaler om pasning, den dag det trænger sig på. Det kan ikke være en fra-dag-til-dag-løsning.

Men kommunerne er jo også alt i alt interesseret i at få en løsning for dem, der har fået tilbudt et job, for hvis jobbet afvises, er det jo kommunerne, der kan komme til at hænge på udgifterne. Jeg kan tilføje, at det måske er forkert, at der er en for let adgang til at få hjælp fra bistandsloven, og derfor er det nok ikke ønskeligt, at den hjælp er så let at opnå; det kan svække anstrengelserne.

Dette forslag må siges at være en trussel mod et godt dagpengesystem, og venstre må på den baggrund afvise forslaget, men dermed ikke bortforklare, at problemet er der, og at der skal tages hensyn til det.

Grethe Fenger Møller (KF):

Baggrunden for SFs forslag er jo et stort og reelt problem, nemlig at der er personer, der ikke kan påtage sig anvist arbejde på grund af manglende børnepasningsmuligheder. Der er nok heller ingen tvivl om, at det i praksis er et særligt kvindeproblem. Ligestillingsrådet lavede for kort tid siden en undersøgelse, der viste, at det næsten udelukkende var kvinder, der gik på bistandshjælp, fordi de ikke kunne få passet deres børn, mens der ikke, næsten ikke, er nogen fædre, der gør det samme.

Problemet er der, men sagen er bare den, at problemet ikke kan løses gennem dette forslag fra SFs side, fordi det, som det allerede er blevet anført af andre, ville betyde et væsentligt brud på det princip, der gælder i vores arbejdsløshedsforsikring, nemlig det, at retten til at få arbejdsløshedsdagpenge er betinget af, at man står til rådighed for arbejdsmarkedet. Jeg mener også, at det ville

[Grethe Fenger Møller]

være ganske katastrofalt, om vi brød dette princip, som er et væsentligt fundament i vores arbejdsløshedslovgivning.

Tilbage er så, at problemet må løses, men at den eneste måde, problemet kan løses på, er over bistandsloven og bistandslovens bestemmelser om, at kommunerne er forpligtet til at sørge for det tilstrækkelige antal daginstitutioner. Nu ved vi godt, at det er sådan i praksis i dag, at der er ventelister i mange kommuner, således at der går kortere eller længere tid, før man har mulighed for at få sit barn i en børneinstitution, men der er jo heller ingen tvivl om, at der inden for de senere år er sket en meget stor udbygning af vore børneinstitutioner, og at denne udbygning vil fortsætte i det kommende år.

Jeg mener ikke, at der er nogen som helst anden måde at løse dette problem på end ved at bruge bistandsloven og ved, at kommunerne er opmærksomme på dette problem og sørger for at få foretaget en udbygning i så hurtigt tempo som muligt.

Når det er sagt, vil jeg sige, at man også har forsøgt gennem det såkaldte børnepasningscirkulære at få en mere smidig løsning af de problemer, der opstår i praksis, således at man ikke, når det drejer sig om forældre, der har børnepasningsproblemer, anviser arbejde fra den ene dag til den anden, hvis man kan undgå det, men giver en frist, således at de har mulighed for at få sig arrangeret på den ene eller den anden måde.

Det er også sådan, at der i nogle kommuner er ordninger, hvor man har nogle reserverpladser, hvor man kan putte børn ind i akutte situationer, således at de går forud, når det drejer sig om særlige tilfælde. Jeg tror, at vi, indtil vi får løst vores børneinstitutionsproblemer ad bistandslovens vej, er nødt til at prøve på at køre med en så smidig ordning som muligt i praksis.

Vi kan fra konservativ side altså ikke medvirke til gennemførelsen af dette forslag, fordi vi ikke ønsker at ændre på principperne i vores arbejdsløshedsforsikringslovgivning.

Nymann (FP):

Fremskridtspartiet ønsker ikke at medvirke til den foreslåede ordning. Vi er ikke blinde for, at der kan være masser af ting, der taler for, at en far eller en mor skal blive hjemme og passe deres syge børn, og det kan vel også være rimeligt. Men man ved, hvilke proble-

mer der i dag er med at afgøre, hvorvidt vedkommende er til rådighed for arbejdsmarkedet, og hvorvidt denne rådighed er god nok; der er jo et helt kompleks af bestemmelser, der skal opfyldes, og man ved ikke rigtig, hvad der passer. Hvis man ind i bestemmelsen om at være til rådighed for arbejdsmarkedet får blandet hele børnepasningsproblemet og hele sygeproblemet, så kan det faktisk blive næsten uoverskueligt. Vedkommende kan umuligt være til rådighed for arbejdsmarkedet i et rimeligt omfang, især i perioder med epidemiske sygdomme, hvor en mor måske skal være væk i månedsvis.

Jeg kan da glimrende se, at det er rimeligt, at en mor bliver hjemme og passer sine børn, men hvordan kan den virksomhed, vedkommende er ansat i, få sit udkomme af, at moderen sidder hjemme og passer sine syge børn? Det kan ikke lade sig gøre. Derfor bliver man nok nødt til at opretholde den nuværende ordning, hvor vedkommende må klare sig over bistandskontorerne. Jeg kan ikke se, at det her foreslåede kan lade sig gøre i virkeligheden. Det vil være undergravende for virksomhederne. Jeg mener faktisk, det må være sådan, at forældrene må føle det ansvar over for deres børn, at det kan koste dem en enkelt arbejdsdag, hvis de vil blive hjemme og passe deres børn. Jeg mener ikke, at det kan være en fuldstændig social opgave.

Fremskridtspartiet ser selvfølgelig gerne moderen hjemme, når børnene er syge, og vi ser lige så gerne moderen hjemme, når børnene er raske. Det må være op til den enkelte mor, hvordan hun vil forsørge sin familie, men det kan ikke være lige indtægtsgivende alt sammen. Der må være en risiko, og der må være en vis ære ved at være hjemme og passe sine syge børn. Der kan ikke være penge i det hele. Kort sagt: fremskridtspartiet går imod dette forslag.

Bolvig (RV):

Jeg kunne egentlig nøjes med at henvise til min ganske positive holdning, sidst vi drøftede dette SF-forslag. Jeg vil godt understrege, at der er sket forbedringer og lempelser de senere år, dels gennem et betydeligt institutionsbyggeri, hvad også andre har påvist, dels gennem en lempeligere arbejdsformidlingsholdning.

[Bolvig]

Jeg tror i virkeligheden ikke, at problemet er særlig stort, og sidst bad jeg såvel SF som ministeren dokumentere eller belyse problemets omfang. Ministeren var nu her inde på, at problemet tilsyneladende ikke er særlig stort. Jeg har den opfattelse, at det måske mest er i hovedstadsregionen, idet jeg tror, at man i hvert fald næsten alle steder i provinsen, hvor man har et meget nærmere kendskab til hinanden, næsten altid klarer problemerne.

Nu vel, det er jo ikke tilfredsstillende, selv hvis det kun er få folk med børn, der kommer i en situation, hvor de mister dagpenge, fordi de ikke kan få børnene passet. Det er jo ikke de ramte, der er skyld i, at visse kommuner ikke opfylder pligten til at stille institutionspladser eller dagplejehjem til rådighed. Loven burde nok snarere hedde »Forslag til lov om indskærpelse af kommuners pligt til at stille institutionspladser eller dagplejepladser til rådighed«, for det er her, problemet ligger.

Forslågets intentioner deler jeg, men jeg vil ikke undlade at påpege dels farerne for misbrug, dels mulighederne for, at forslaget kunne blive en sovepude for søvnige kommuner. Først og fremmest vil en gennemførelse af forslaget bevirke, at vi bryder princippet om at stå til rådighed for arbejdsmarkedet, med de mange, mange problemer, det øjeblikkelig vil fremkalde, og som også ministeren påpegede. Vi er nødsaget til at fastholde dette princip, men vi behøver jo ikke at gøre det aldeles usmidigt.

Det radikale venstre vil gerne medvirke til at hjælpe den omtalte gruppe, og vi lover en positiv udvalgsbehandling. Det skulle være muligt at løse dette menneskelige problem.

Birgith Mogensen (CD):

CD vil gerne medgive, at der er opstået problemer i forbindelse med især kvinders mulighed for at tage anvist arbejde på grund af børnepasningsproblemer, men vi kan ikke umiddelbart godtage dette forslag af flere grunde.

Hvorledes vil man f. eks. definere begrebet »forsvarligt passet«? Hvordan skal man kunne kontrollere, at sådanne muligheder rent faktisk er udtømt? Vi mener ikke, at dette problem løses ved SFs forslag.

Tyroll (VS):

Som også andre har sagt, er det jo en genfremsættelse, der er tale om her, og jeg skal da også gentage VS' positive holdning til forslaget.

Ligesom sidst, da forslaget blev fremsat, ser vi ud af teksten, at SF først og fremmest ønsker, at problemet bliver løst ved, at der skaffes det nødvendige antal daginstitutionspladser, og det er den holdning, vi ser forslaget ud fra. Derfor synes vi, at forslaget er positivt, og vi går ind for det.

At klare det over arbejdsløshedsdagpenge løser imidlertid ikke diskrimineringsproblemerne ved, at man bliver holdt ude fra arbejdsmarkedet. Derfor finder vi selvfølgelig, ligesom arbejdsministeren har udtrykt det, at den rigtige løsning ville være, at der var det nødvendige antal daginstitutionspladser. Den enkelte er jo i stand til at overtage arbejde, men har ikke børnepasningsmuligheder, og derfor er det ikke den enkelte, der har ansvaret for den situation, der opstår. Derfor finder vi også, at det er urimeligt, at det er den enkelte, der kommer til at bære byrderne i forbindelse med disse problemer.

Nu omtalte arbejdsministeren i forbindelse med den sidste behandling af forslaget, at han fandt det afgørende, at der blev lagt et vist pres på kommunerne for at få dem til at rette sig efter bistandsloven. Vi har jo haft mange problemer ud af dette spørgsmål. Vi har jo været til samråd i arbejdsmarkedsudvalget, i socialudvalget osv. for at få præciseret, at der var tale om det nødvendige antal daginstitutionspladser i kommunerne. Jeg kan forstå på de indlæg, der er kommet i dag fra arbejdsministeren og fra socialdemokratiets ordfører og fra den radikale ordfører, hr. Bolvig, at man er indstillet på at indskærpe over for kommunerne, at det er det nødvendige antal daginstitutionspladser, der skal sørges for.

Det bliver der nu mulighed for, fordi VS som følge af disse forskellige hændelsesforløb, som vi har set på dette område, har fremsat et forslag, som indebærer en præcisering af indholdet af § 69 i bistandsloven, nemlig at der er tale om en retlig pligt for kommunerne til at sørge for daginstitutionspladser til dem, der ønsker en sådan daginstitutionsplads. Vi håber da, at man på basis af dette lovforslag, som kommer til behand-

[Tyroll]

ling senere i samlingen, kan se, at der er noget reelt i den holdning, som er blevet vist her fra arbejdsministerens side og fra socialdemokratiets ordførers side, så man fra disses side vil arbejde for en tilslutning fra socialdemokratiet. Sådan som jeg har hørt det her, så skulle der være mulighed for at etablere et flertal af socialdemokratiet, SF, VS og de radikale, og det ser vi gerne.

Sidst sagde arbejdsministeren, at problemerne måtte løses ved, at der var en pligt for kommunerne til at sørge for at dække folks økonomiske tab i forbindelse med udbetaling af forbigående hjælp. Det blev direkte sagt, at det var det, der i høj grad lå til grund for ministerens vurdering på det tidspunkt. Men da vi så gik til socialministeren og spurgte, om det var rigtigt, at der var denne forpligtelse til at dække de tab, der var tale om, så fik vi det svar i socialudvalget: også dette spørgsmål må besvares benægtende; i øvrigt vil en arbejdsløs, som må afvise at tage anvist arbejde på grund af børnepasningsproblemer, i stedet kunne få hjælp efter bistandslovens § 37. Det, man afviste, var, at der kunne blive fuld dækning for det økonomiske tab, som vedkommende blev påført. Men arbejdsministeren hævdede altså ved sidste behandling af dette forslag, at der vil blive tale om dækning af det økonomiske tab, som de enkelte blev påført. Der er altså i allerhøjeste grad grund til, at socialdemokratiet bakker op bag ved en præcisering af § 69.

Endelig vil jeg sige, at vi finder det noget forkert, som SF gør her, at tage nogle enkelte af de problemer, der er i forbindelse med rådighedsbegrebet i arbejdsløshedslovgivningen, ud til særskilt behandling. Vi mener, at det er et væsentligt problem, der behandles her, men vi mener også, at hele rådighedsbegrebet, som det er indført, og med de muligheder for administrativ udlægning af, hvad det vil sige at stå til rådighed for arbejdsmarkedet, er et væsentligt problem, som må behandles samlet. Vi beklager, at vi i dag i arbejdsmarkedsudvalget har fået afvist et spørgsmål, der skulle give os mulighed for at følge med i, hvordan man udvikler dette begreb, for at vi kan se, hvad loven egentlig dækker over. Det kunne vi ikke få dækkende at vide ved behandlingen af det lovforslag, som indførte rådighedsbegrebet. Det synes vi absolut må angribes noget mere effektivt.

Desuden kan jeg da se, at der i Århus kommune er tale om, at man i 500 tilfælde har måttet betale over bistandsloven til folk, som har fået børnepasningsproblemer. Derfor har ligestillingsrådet påvist problemet. Så man skal ikke komme og sige, at det ikke er et omfattende problem.

Poul H. Møller (KrF):

Vi er jo alle vidende om, at der stadig i mange kommuner er mangel på institutionspladser trods bistandslovens påbud i § 69. Men det skyldes jo som så meget andet i dag økonomien.

Det er sådan, at det, for at man kan opnå dagpenge, kræves, at man er til fuld rådighed for arbejdsmarkedet, og her kan problemerne tørne sammen. Som loven er, levner den ikke adgang til at løse dette problem om børnepasning ved udbetaling af dagpenge til forældre, der ikke har kunnet skaffe plads til deres barn eller børn i vuggestue eller børnehave. Det, forslagsstillerne stiler efter, er formentlig en lovændring på dette område.

Vi har for nylig hørt om unge under uddannelse, der kun i begrænset grad var til rådighed for arbejdsmarkedet, men alligevel ønskede sig udbetalt dagpenge, der i påkommende tilfælde ville have været en slags studieløn. Det har jo nok ikke været tanken med hele denne dagpengeordning. Jeg tror derfor ikke, at der er mulighed for via dagpenge at hjælpe på det af SF rejste problem med hensyn til børnepasning. Mange forældre har kunnet løse lignende problemer ved, at børnene kom i dagpleje hos en plejemor, der kunne klare at passe 3, 4, 5 børn i dagtimerne. Andre har måttet ty til en farmor eller mormor og andre igen til naboer og genboer. Men alt dette har naturligvis ikke kunnet løse problemet fuldt ud med de manglende institutionspladser, og det er jo ikke arbejdsministeriets, men kommunernes ansvar.

Jeg vil ikke og kan naturligvis ikke ved denne lejlighed undlade at henlede opmærksomheden på kristeligt folkepartis forslag om at lade en af forældrene blive hjemme og passe børnene mod at få en del af det tilskud, som staten indirekte og kommunerne direkte yder pr. institutionsplads. Dette tror jeg kunne blive en god, ja, den allerbedste løsning på børnepasningsproblemet, for det er nu engang forældrenes opgave og ansvar

[Poul H. Møller]

at passe og opdrage deres børn, før det er andres.

Kristeligt folkeparti kan ikke støtte forslaget, men vi vil gerne medvirke til under udvalgsbehandlingen måske at finde en anden løsning, der i hvert fald delvis kan afhjælpe det her omhandlede problem.

Mølgaard (DR):

Dette beslutningsforslag fra SF rører jo ved et virkeligt paradoksproblem i forbindelse med arbejdsløsheden. Det er jo sådan, at i henhold til bistandsloven skulle der ikke kunne være noget problem med at skaffe børnepasning for arbejdsvillige, for loven forlanger jo af kommunerne, at de sikrer, at mulighederne er til stede. Men ser man på situationen i den ene og den anden kommune, tegner der sig unægtelig et billede, der ikke er så rosenrødt, som loven forlanger, og dermed er der da også en mening med dette beslutningsforslag, som der ikke burde være i henhold til bistandsloven.

De reelle problemer, som eksisterer, må da også søges afhjulpet, så langt er jeg 100 pct. enig med forslagsstillerne, og jeg vil gerne complimentere dem for, at de med dette forslag bidrager til at sprede kendskab til, at problemet eksisterer som en realitet. Der er nogle, der prøver at benægte det, og der er nok også nogle, der ikke har været i nærheden af problemet, men det er et reelt problem for nogle. Man kan diskutere, for hvor mange det er et reelt problem, men det er der, og derfor bør der også gøres noget ved det.

Jeg må dog nok betvivle, at en gennemførelse af dette beslutningsforslag principielt vil være den rigtige vej til dette problems løsning. De mange problemer derved, som tidligere ordførere har berørt, skal jeg ikke gentage, ej heller påpegelserne af de veje ud af dilemmaet, der forekommer mere fremkommelige end dem, forslagsstillerne her anviser. Jeg vil blot erklære mig på linje med flere tidligere ordførere i retning af, at sympati har vi over for forslaget hensigt, men vi tvivler på, at det er den rigtige vej ud af dilemmaet. Veje ud må imidlertid findes.

Birthe Nielsen (SF):

Det blev sagt af arbejdsministeren, at problemet med pasning af børnene ikke var et

arbejdsmarkedsproblem. Hertil vil jeg godt sige, at det cirkulære, som jo har skærpet reglerne omkring arbejdsløshedsunderstøttelse for kvinderne – for det er især kvinderne, det er gået ud over – blev jo først vedtaget i januar sidste år, så derfor er det ikke en lov, der er ændret, men et cirkulære, der er indført, og derfor er det en ny situation.

Når man ser på, hvad der er det sociale område, og hvad der er det arbejdsmarkeds-mæssige område, lapper mange af disse ting jo over hinanden. Der står bl. a. i bistandsloven en hel masse om samarbejdet med arbejdsformidlingen, og i et af bistandscirkulærene står der bl. a., at man skal samarbejde med socialforvaltningen på forskellige områder. I dette cirkulære af maj 1976 – der er jo udfærdiget et helt cirkulære, der udelukkende handler om samarbejdet mellem socialforvaltningen og arbejdsformidlingen – står der bl. a., at man skal tage hensyn til kvinder, der har særlige problemer med at få daginstitutionspads til deres børn.

Jeg mener, at netop de bestemmelser, vi her foreslår ændret, gør det stik modsatte. Det har vist sig, at tingene på dette område er blevet kaotiske. Den undersøgelse, som ligestillingsrådet har lavet, har jo netop påvist – og denne undersøgelse er sendt henholdsvis til arbejdsministeren og til socialministeren – at der er problemer på dette område. Der er problemer med hensyn til kvinder, der ikke kan modtage et anvist arbejde, fordi de ikke har pasningsmuligheder. Der er problemer med hensyn til, at kommunerne ikke kan anvise dem daginstitutionspads, og at man i dag sidder og laver nogle regler, som er stik imod bistandslovens bogstav. Og disse ting er forstærkende.

Men med dette cirkulære gør man tingene individuelle i stedet for at gøre det til et kollektivt problem for masser af kvinder, som hverken kan få bistandshjælp eller arbejdsløshedsunderstøttelse. Det, som ligestillingsrådet netop har bevist ved denne undersøgelse, er, at mange kvinder i 10 til 30 uger bliver udelukket fra arbejdsløshedsunderstøttelse, fordi de ikke kan få daginstitutionspads til deres børn.

Så siger arbejdsministeren, at man kan gå på bistandskontoret og få hjælp, men det kan man heller ikke, fordi bistandskontoret siger, at det at få et barn ikke er nogen social begivenhed, det kan man ikke få bistands-

[Birthe Nielsen]

hjælp til. Så står der i § 26, at man kan låne pengene, og når man så kommer i arbejde, kan man tilbagebetale dem. Jeg er glad for, at hr. Kaj Poulsen sagde i sit indlæg her, at der er nogle urimeligheder på dette område, og at det er nødvendigt, at socialministeren, kommunerne og arbejdsministeren finder ud af disse ting, fordi det går ud over de kvinder, som jeg står her og plæderer for.

Venstre siger både ja og nej, men de har ikke noget at have sympatien i fra venstres side.

Fru Grethe Fenger Møller var inde på, at det er kvindeproblemer, og det er jeg enig med fru Grethe Fenger Møller i, fordi det er kvinderne, der først og fremmest bliver ramt af disse stramninger. Men jeg vil gerne korrigere fru Grethe Fenger Møller. Man kan hverken få arbejdsløshedsunderstøttelse eller bistandshjælp. I den korte tid jeg har været folketingsmedlem, er jeg blevet konfronteret med utrolig mange urimeligheder på dette område, og det er bl. a. derfor, vi fremsætter dette forslag. For ét sted skal det løses, og vi bliver ved, indtil I bliver trætte af os.

Jeg tror ikke, hr. Nymann forstod ret meget af det, jeg sagde. Jeg vil gentage, at dette er et kollektivt problem, og det har ikke noget med syge børn at gøre; det var et andet forslag, som jeg fremsatte i sidste uge.

Hr. Bolvig tror ikke, at det er så stort et problem, men jeg kunne meget godt tænke mig, at man lavede en undersøgelse over, hvor stort problemet egentlig er på landsbasis. Ligestillingsrådet har lavet en undersøgelse, men den omfatter kun 87 kvinder. Jeg har så sent som i går læst, at nede i Sønderjylland har arbejdsformidlingen lavet en undersøgelse, der viser, at i Sønderjylland er der 50 kvinder, der har måttet sige nej til anvist arbejde, fordi de ikke kunne få deres barn passet, og det var kvinder med børn i alderen 0-3 år. Det siger noget om, at disse kvinder blev nægtet arbejdsløshedsunderstøttelse på grund af netop de ting, jeg snakker om her.

Fru Birgith Mogensen spurgte, hvad vi mente med »forsvarligt passet« i vores forslag, og til det vil jeg da godt sige, at »forsvarligt passet« betyder, at man ikke skal være bange for at gå fra sit barn, fordi man ikke har fået anvist en kommunal dagpleje eller en daginstitutionsplads til sit barn. Der er også kaotiske forhold med sorte og grå

dagplejer, men det vil vi vende tilbage til senere, og jeg har for øvrigt også tidligere været inde på disse ting.

Hr. Tyroll sagde noget om, at det var nødvendigt med et bestemt antal daginstitutioner, og jeg er da enig med ham i, at behovet slet ikke er opfyldt. Hr. Tyroll syntes, at det var et samlet problem, og at vi fra SFs side kun havde taget fat i en lille del af det. Men vi har da ikke noget imod, som jeg sagde tidligere, både at stille forslag til arbejdsministeren og at stille andre lovforslag om daginstitutioner, som vi hele tiden har gjort her i folketinget. Det vil vi blive ved med, for at de kvinder og børn, der er berørt af disse ting, kan få nogle bedre levevilkår at leve under i Danmark.

Kristeligt folkeparti mente, at vi skulle trække dette forslag. Kristeligt folkeparti er nok ikke klar over, hvilke kaotiske forhold der er på disse områder på grund af de stramninger, man har lavet her i de senere år. Det gælder børnepasningscirkulæret, men det gælder også på daginstitutionsområdet, og netop fordi der er flere kvinder, der går ud på arbejdsmarkedet, er der større behov for daginstitutioner. Man har simpelt hen ikke kunnet følge med i den udvikling, som er sket, og det er selvfølgelig tidligere tiders synder. Nu står vi i en krisesituation. Man siger, at så må kommunerne leve op til det, de skal, men kommunerne har jo samtidig fået at vide, at stigningstakten for indeværende år kun må være 3 pct., og i 1981 må stigningstakten kun være 2 pct. Kommunerne har ganske vist i forbindelse med deres spareplaner sagt, at de meget gerne vil have, at man ophæver maksimumsgrænserne på daginstitutioner, for så var der måske en mulighed for, at kommunerne kunne bygge nogle flere institutioner. Men det ønsker man ikke fra folketingets side, og det gør jo, at det er sværere at få de daginstitutionspladser til børnene, som er nødvendige, når man sætter loft over, hvad kommunerne må.

Jeg har sagt med hensyn til bistandsloven, at det kan ikke nytte noget, at man pingponger og siger: ingen arbejdsløshedsunderstøttelse, gå på bistandskontoret. Bistandskontoret siger: du er ikke til rådighed for arbejdsmarkedet - det siger bistandskontoret nemlig også - så du kan heller ikke få bistandshjælp.

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Det sidste, fru Birthe Nielsen sagde om bistandsloven, tror jeg er forkert. Efter hvad jeg har fået oplyst, behandles næsten alle disse sager som § 37-sager i bistandsloven.

Resten ved jeg er forkert, og jeg skal tage alle de fejlagtige oplysninger, der er fremsat, under ét.

Ligestillingsrådet har ikke sagt, at børnepasningsproblemet skal løses via arbejdsløshedsforsikringen. Tværtimod har ligestillingsrådet advaret mod at løse det ad denne vej. Det synes jeg at fru Birthe Nielsen skal sige for at være hæderlig i denne debat.

For det andet har ligestillingsrådets undersøgelse ikke vist noget om omfanget af dette problem, der modbeviser det, jeg og hr. Bolvig har sagt, men ligestillingsrådet har sagt, at der er behov for yderligere undersøgelser af området, og deri er jeg enig. Jeg tror, det var fru Birthe Nielsen, der selv sagde, at der var 87 kvinder inddraget i hele ligestillingsrådets undersøgelse. Det er godt camoufleret, fordi man bruger procenter. Jeg har nu altid ment, at det var mest fornuftigt at bruge procentregning, når den samlede befolkning, man beskrev, var på mindst 100, for ellers kan procenttallet blive større end de tal, man bruger. Men ligestillingsrådet er bekymret over børnepasningsproblemet på arbejdsmarkedet, ligesom jeg er det, og ligestillingsrådet har lagt op til en yderligere belysning og undersøgelse, og deri er jeg enig. Men man kan ikke som fru Birthe Nielsen tage ligestillingsrådet til indtægt for det forslag, SF her har fremsat, tværtimod.

Fru Birthe Nielsen siger desuden – for at tage flere af de fejlagtige ting, der er blevet sagt – at børnepasningscirkulæret var en skærpelse af reglerne. Tværtimod. Det, der er realiteten, er, at børnepasningsproblemet blev et akut problem i løbet af de sidste to år, og derfor blev spørgsmålet rejst i forhold til direktoratet: hvad gør vi i den slags sager? Og så gav direktoratet nogle regler, der i forhold til de regler, der var gældende på daværende tidspunkt, efter min bedste opfattelse betød en mildnelse.

Det er nemlig ikke rigtigt, som fru Birthe Nielsen synes at ville antyde eller indgive folk en forestilling om, at det nogen sinde har været lovligt at udbetale arbejdsløshedsdagpenge til et menneske, der ikke kunne

overtage et anvist stykke arbejde. Det har aldrig nogen sinde været lovligt. Det, der derimod var gældende før børnepasningscirkulæret, var, at man gav kvinden eller manden en straf i form af en karantæne, der første gang var 5 uger og derefter i gentagelsestilfælde betød, at den pågældende gennem 5 ugers arbejde selv skulle dokumentere sin tilknytning til arbejdsmarkedet. Det, man siger nu, er: vi prøver at tage menneskelige hensyn i anvissingsituationen, vi giver en tidsfrist, vi pålægger arbejdsløsheds-kasserne og arbejdsformidlingskontorerne i samarbejde med kommunerne at finde frem til en konkret løsning af problemerne osv. Det er det, der står i børnepasningscirkulæret. Man har altså fjernet straffen, og man har anbefalet denne nærmere støtte til den pågældende, og det synes jeg er meget positivt.

Jeg skal slutte med at sige, at det er selvfølgelig beundringsværdigt, at fru Birthe Nielsen siger, at SF vil blive ved, indtil dette problem er løst. Det synes jeg er prisværdigt, og jeg håber, at vi alle sammen vil blive ved, indtil problemet er løst. Men det nytter jo ikke noget, hvis man kører i den forkerte retning. Tror man virkelig, at man kan løse pasningsproblemer på arbejdsmarkedet gennem arbejdsløshedsdagpenge? Jeg tror det ikke. Tror fru Birthe Nielsen, at man får flere institutionspladser, fordi der er flere, der kan få udbetalt dagpenge? Vil det ikke tværtimod betyde, at der kommer færre daginstitutioner, alt andet lige? Tror fru Birthe Nielsen, at kvinderne får en sikrere placering på arbejdsmarkedet, hvis de kan få dagpenge i tilfælde af manglende pasningsmuligheder? I hvor mange familier, fru Birthe Nielsen, vil det ikke være sådan, at manden – og de er jo ofte ikke bedre, end folk er flest – siger til kvinden: ja men meld dig dog ind på en af disse kommunale ventelister, så kan du oppebære dagpenge, uden at du behøver at gå på arbejde. Sådan er der jo masser af mænd der reagerer, og dermed er de med til at cementere et konservativt familiemønster og et konservativt kønsrollemønster.

Jeg tror, at en ordning som den, SF har foreslået – og som jeg stadig væk vil fastholde, uanset at jeg er ked af de forkerte oplysninger og forkerte vurderinger, der gives her, hviler på en sympatisk hensigt – vil virke direkte negativt på løsningen af det reelle problem: kvindernes stilling på arbejdsmar-

[Arbejdsministeren]

kedet, og derfor synes jeg, det var bedre at begynde at diskutere, hvad vi kan gøre for at løse det reelle problem fremfor at fortsætte denne lidt ørkesløse diskussion om en løsning, der 1) ingen udsigt har til at skabe flertal her i folketinget, 2) selv om den skabte flertal her i folketinget ikke ville klare de reelle vanskeligheder. Lad os komme i gang med problemet i stedet for polemikken på det fejlagtige grundlag.

(Kort bemærkning).

Birthe Nielsen (SF):

Jeg vil godt have lov til at citere fra cirkulæret fra 1975 om samarbejdet med arbejdsformidlingen og socialudvalget. Der står her: med hensyn til, når man ikke med det samme kan placeres på arbejdsmarkedet, eller som i forbindelse med arbejdsplacering kan have behov for bistand i hjemmet eller anbringelse af børn i vuggestuer og børnehaver m. v.

Det kan være et fortolkningsspørgsmål, det kan være et holdningsspørgsmål, men cirkulæret kom jo – hvorfor skulle man ellers udsende det cirkulære? – som en skærpelse af, hvornår man kunne få understøttelse eller ikke kunne.

Så vil jeg godt lige vende tilbage til ligestillingsrådets undersøgelse. Ligestillingsrådet peger på, at det er et problem for kvinder på arbejdsmarkedet, at man har lavet dette børnepasningscirkulære. Man sender både brev og undersøgelsen, der drejer sig om 87 kvinder, til arbejdsministeren og også til socialministeren, og når man sender det til arbejdsministeren, er det vel også, fordi der er et problem for kvinderne her, ellers havde man jo ikke sendt det. Men jeg vil da indrømme, at det også er et socialt problem, tingene lapper jo over hinanden, de hænger jo sammen. Man kan ikke sige: det er udelukkende et arbejdsmarkedsproblem, eller det er udelukkende et socialt problem, for det er begge dele.

Men jeg vil da meget gerne, hvis arbejdsministeren vil være med til at formidle en undersøgelse af, hvor mange kvinder det i realiteten drejer sig om. Det må jo ske ved en henvendelse til samtlige arbejdsløsheds-kasser her i landet. Så kan det være, vi kan få et reelt tal at arbejde ud fra.

Tyroll (VS):

Nu gjorde arbejdsministeren meget ud af at tale om, at der var lagt op til ørkenvandring i forbindelse med denne behandling. Men der var jo invitation til noget andet undervejs, som arbejdsministeren imidlertid ikke forholdt sig til her. Der var en invitation til socialdemokratiet, og hr. Bolvig var med til at bakke op bag ved det lovforslag, som VS har fremsat, lovforslag nr. L 107, som kommer til behandling senere, og som foretager en indskærpelse eller præcisering af § 69, således at det bliver helt klart, at der er tale om, at det er en forpligtelse, som man har i kommunerne.

Jeg hørte ikke ét ord om, at arbejdsministeren vil bidrage til, at vi kom ud af den ørkenvandring ved, at man kunne arbejde for en støtte til dette forslag, hvor der åbenbart så ud til at være nogle åbninger for de radikales vedkommende, og dem vil vi da godt gå ind i. Vi vil da også godt være åbne i debatten omkring vores forslag og se, om vi kan komme nogen vegne ud af den ørkenvandring, der har været tale om. Det havde været væsentligt, om man ligesom havde forholdt sig til det, når man nu har sagt, at man forholder sig positivt til disse ting. Jeg tror, at både SF og vi og flere andre ville være meget tilfredse med at se en bevægelse hos socialdemokratiet.

Dernæst vil jeg godt sige, at der er da noget rigtigt i det, fru Birthe Nielsen siger om børnepasningscirkulæret og lovgivningen, for der er jo tale om, at lovgrundlaget for rådighedsbegrebet og for børnepasningscirkulæret kom til senere end børnepasningscirkulæret. Også på baggrund af, at ombudsmanden havde markeret, at det nok var rimeligt, at der kom en lovmæssig dækning for disse sager. Så noget er der i allerhøjeste grad om det.

Dernæst vil jeg godt sige, at når arbejdsministeren snakker om at tro på forskellige løsninger i forbindelse med SFs forslag, viste det sig jo, at arbejdsministeren troede på, at børnepasningscirkulæret vil være med til at presse flere daginstitutionspladser, flere børnepasningsmuligheder, igennem, men det, som ligestillingsrådet siger i deres pressemeddelelse fra den 13. december 1979, er jo, at børnepasningscirkulæret og de deraf afledte udelukkelse fra dagpenge ikke har lagt det

[Tyroll]

nødvendige pres på kommunerne, så bistandslovens forpligtelse til at tilvejebringe det nødvendige antal daginstitutionspladser opfyldes. Derfor har de spurgt arbejdsministeren om, hvad det får arbejdsministeren til at mene om funktionen af børnepasningscirkulæret. Det ser ikke ud til, at der har været den funktion, som arbejdsministeren hævdede der ville komme af dette børnepasningscirkulære.

Og når så talen er om, hvor mange der egentlig er ramt, er de 87 tilfælde, der er nævnt i ligestillingsrådets pressemeddelelse, tilfælde, der er indberettet til arbejdsdirektoratet i første halvår af 1979. Men når vi samtidig ser, hvordan socialforvaltningen i Århus skønner, at de har haft 500 tilfælde, hvor de har udbetalt bistandshjælp på grund af børnepasningsproblemerne, ser vi jo også, at der må være et kæmpeantal, som simpelt hen ikke er indberettet, og det er jo også noget med, at man så må prøve at se på, hvordan man kan få oplysninger ind. Her vil jeg da godt anbefale, at man også spørger i socialforvaltningerne for at få et mere dækkende billede af, hvad der er sket.

Kaj Poulsen (S):

Først må jeg sige tak for, at vi har fået tal for problemets omfang nu, og det var jo fru Birthe Nielsen, som fortalte os, at det drejer sig om omkring 1 promille af de kvinder, der er på arbejdsmarkedet.

Så må jeg sige, at debatten har lyst op for en og anden ting. Jeg har aldrig kunnet forstå, hvorfor SF, VS og kommunisterne, da vi havde dem herinde, talte om, at børnepasningscirkulæret var en stramning af reglerne. Nu begynder det at lysne, nu kommer partierne frem og fortæller, at børnepasningscirkulæret er kommet, efter at man har lavet lovregler om, hvordan man skal stå til rådighed for arbejdsmarkedet.

Så forstår man jo godt, at der tales om en stramning af børnepasningsreglerne. Men reglerne har været sådan siden 1968 og måske tidligere, at hvis man stod til rådighed for arbejdsmarkedet og kunne påtage sig anvist arbejde, kunne man få understøttelse, og hvis der var mennesker i arbejdsløshedssystemet, som havde børn, de ikke kunne få passet, har de fået 5 ugers karantæne. Det gør de ikke mere, og dér er lempelsen i børne-

pasningscirkulæret. De får karantæne i dag i den tid, de ikke kan få deres børn passet, og når de kan dokumentere, at de får deres børn passet, får de igen understøttelse. Nu kan jeg altså forstå, at det er en fuldstændig vildfarelse hos de to partier, som her har talt om stramning af børnepasningsregler osv., men jeg skal være parat til, når mødet her er slut, at prøve at klippe ud i pap for de to partiers repræsentanter, hvad det er, det drejer sig om; så vil den diskussion måske i hvert fald være slut, en diskussion, som har kørt de sidste 3-4 år her i folketinget.

(Kort bemærkning).

Tyroll (VS):

Det, der har været tale om i forbindelse med dette begreb, er, at det skulle vise sig konkret i forbindelse med spørgsmålet om overtagelse af et arbejde, om man var i stand til at overtage det arbejde, der i givet fald var tale om. Det, man så opererer med i børnepasningscirkulæret, er at åbne op for indberetning osv., om man har børnepasningsproblemer. Det er en stramning, og det er det, der ikke har været lovgivningsmæssig dækning for. Det er det, der så siden er kommet, og det er tidligere i debatter indrømmet fra arbejdsministerens side.

(Kort bemærkning).

Birthe Nielsen (SF):

For at vende tilbage til ligestillingsrådets undersøgelse vil jeg da godt sige til hr. Kaj Poulsen, at denne undersøgelse påviser også, at kvinderne var udelukket fra arbejdsløshedsunderstøttelse i fra 10 til 30 uger, og så ved jeg ikke, om de 5 ugers karantæne betyder så meget i den forbindelse i den nuværende situation. Det synes jeg lige at hr. Kaj Poulsen skal være informeret om.

Én ting er, at det er realiteterne i dag. Så siger hr. Kaj Poulsen til mig, at det er en lille procentdel, men det er jo, fordi det er det eneste, ligestillingsrådet endnu har prøvet at lave af undersøgelser. Det, jeg efterlyste, var, om arbejdsministeren kunne tænke sig at lave en undersøgelse med hensyn til, hvordan det ser ud på hele arbejdsmarkedet, dette problem, som er rejst af SF. Det kunne være nok så interessant for os at vide, for jeg tror, problemet er meget større. Og når man i

[Birthe Nielsen]

Sønderjylland netop har lavet en undersøgelse, der viser, at 50 kvinder har haft det problem, kunne man godt forestille sig, at en undersøgelse i de forskellige 14 amter ville vise, at det så noget anderledes ud, også hvis man tog København og Frederiksberg med.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Jeg burde nok have udtalt mig noget klarere, da jeg var heroppe sidste gang.

Man kan ikke af ligestillingsrådets pressemeddelelse eller indstilling se, hvor stort problemet er, for det, de omtaler, er, at der er en række kvinder. Men når fru Birthe Nielsen siger, at der er 50 kvinder, der er blevet ramt af problemet i Sønderjylland, og der dér er ca. 50.000 kvinder beskæftiget, kan man nogenlunde se problemets størrelse. Det gør ikke, lad mig sige det, problemet mindre, men det sætter lidt i perspektiv, hvad det er for et problem, vi taler om; problemet er stadig væk stort for den enkelte.

Arbejdsministeren (Svend Auken):

Der er selvfølgelig ikke tvivl om, at der har været hjemmel for udstedelse af de regler, der er gældende. Jeg tror, fru Birthe Nielsen har for begrænset kendskab til sanktionsreglerne i arbejdsløshedsloven, for fru Birthe Nielsen tror, at hvis et menneske med børnepasningsproblemer før den tydeliggørelse, der kom i januar sidste år, af børnepasningsmæssige grunde ikke kunne overtage et stykke arbejde og derfor fik en straf på 5 uger, så kunne man efter de 5 uger optage udbetaling af dagpenge. Sådan har det selvfølgelig aldrig været. Hvis ikke man kunne overtage et stykke arbejde, efter at de 5 uger var gået, skulle man selv skaffe sig 5 ugers arbejde, før man igen kunne modtage dagpenge, for at bevise sin tilknytning til arbejdsmarkedet. Det var ikke sådan, at straffen var udformet sådan, at dagpengebetalingen kun var suspenderet i 5 uger, den var selvfølgelig suspenderet lige så lang tid, som den pågældende ikke var i stand til at overtage arbejde. Ja, man kunne tværtimod komme ud for et krav om, at man gennem en længere arbejdsløshedsperiode selv skulle dokumentere sin tilknytning til arbejdsmarkedet.

Jeg er enig i, hvad hr. Kaj Poulsen og fru Birthe Nielsen har sagt om, at man endelig ikke må undervurdere problemet, som er stort for mange mennesker, og jeg tror også, at vi reelt kan få behov for en bedre belysning af problemet. Det skal ikke alene være kommunernes sociale forvaltninger og arbejdsformidlingskontorer, men jeg tror også, at vi, i lighed med hvad vi har gjort tidligere, må have en nær kontakt med arbejdsløsheds-kasserne, og jeg vil synes, det er en naturlig opgave for arbejdsdirektoratet at sørge for, at der er en tilstrækkelig belysning af disse sager.

Vedrørende fru Birthe Niensens oplysninger fra ligestillingsrådet vil jeg sige, at man skal jo ikke helt overse, at ligestillingsrådet selv er opmærksom på, at deres materiale formentlig slet ikke er repræsentativt, fordi det er sager, der har været indberettet til direktoratet. Alle de, der har været ordnet på få dage, eller de, der har været klarer uden suspension af dagpengebetaling, kommer jo slet ikke frem til direktoratet, og derfor kan man ikke tage det som et repræsentativt billede. Men vi er meget indstillet på at diskutere, hvordan man kan løse problemet, og hvordan man måske også kan gå utraditionelle veje, når det gælder pasningsproblemer osv. Jeg tror, det er vitalt, at der er ordentlige pasningsmuligheder for børnene, så mænd og kvinder på lige fod kan virke på arbejdsmarkedet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Ove Jensen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Tredje næstformand (Ove Jensen):

[Tredje næstformand]

Der er ikke mere på dagsordenen.

Ny stedf.: Sønderby

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Nordisk Råd (6/2 80):

Udtræder: Egon Jensen

Nyt medl.: Heinesen

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 7. februar 1980, kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Udv. om offentlige arbejder (6/2 80):

Udtræder: Svend Heiselberg

Mødet hævet kl. 17.39
